

Forfatter: Brorson, Hans Adolph

Titel: Udrag fra Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

Citation: Brorson, Hans Adolph: "Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956", i Brorson, Hans Adolph: *Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956*, 1951-56, s. 451. Onlineudgave fra Arkiv for Dansk Litteratur: <https://tekster.kb.dk/catalog/adl-texts-brorson03grval-shoot-idm140139956541456/facsimile.pdf> (tilgået 07. maj 2024)

Anvendt udgave: Svane-Sang ; Lissabon ; Mindre digte ; Prosaskrifter ; Tillæg : Paul Diderichsen: Filologisk redegørelse. Arthur Arnholtz: Brorsons vers- og sangkunst. - 1956

8) *Fremmede konsonanter.* A-F bruger kun i navne og rene fremmedord *c, ch, ph, th: Chour, Christus, Christen, Ach, Salhan, Bacchi, Prince(ss)e*. Dog er *ck* i A-F det normale tegn for *k* uden for forlyd og forbindelsen *sk*. (jf. ndf. § 9.3). I mss. finder vi en lidt videre brug af *C: Cmur, Classe, crone* (men *krone* III 171 og trykkene), *Contract*; men normalt *ck* som i A-F; det er dog ofte vanskeligt at skelne *ck* og *k*. — Både tryk og mss. har altid *gt* (ikke *ct*), en enkelt gang *gl* for *kt: opvagt (~ bragt)* C 53.2.1. — Både A-F og mss. har *qv* for *kv* (*qvæge* osv.), *x* for *ks* (*woxe, vext, strax* osv.). Navnlig Tønderhefterne har ofte *tz* (*ts*), hvor der senere rettes til *ds* olgn.: *sielze* 10.9.1 *kratze* 127.2.3 *Platz* 221.1.4 *Spatzere-Gang* 173.8.4 *dantz* 5.3.4 *krantz* 196.7.3 *Glantz, Skantz* osv.

I A (og i ringere grad i de senere hefter) findes *ß* som tegn for *s* i udlyd efter vokal: *Hans/hauß, Ly(g)ß/Lygys, Riß, Viß, Paradiß, diß* være, i indlyd kun en enkelt gang: *vijner*. Intervokalsk derimod *s* og *ss: disse, kysse, passe, vise, prise*. I nærværende udgave erstattes *ß* af *ss*.

9) *Konsonantfordobling.* I almindelighed har hefterne kun dobbeltkonsonant intervokalsk efter kort trykssvag vokal. Dog er der spor af den ældre brug af *ff*, og (navnlig) *ck* i udlyd og foran konsonant (jf. ovf. s. 435 om nogle rettede former).

9.1) A-F har ofte *ff* foran *t* og *r: Krafft, Kræffter, optæffter* (A), *stiffe, Offrer, opoffret* (G) osv., en enkelt gang også som tegn for *v: Effne* (Ea).

9.2) Om *ß* i udlyd se § 8 samt u. J.

9.3) I A-F er skrivemåden *ck* næsten gennemført både mellem to vokaler (*tacker* osv.), i udlyd og foran eller efter konsonant: *yick, Skick, betæncke, sicke/sikke* osv. I G-I er *kk* og *k* vist fuldt gennemført. Mss. stemmer her med de ældste hefter (ved lineskifte skrives *hott-ke* III 133 *ten-ke* III 159).

9.4) I nogle af hefterne (Ea, F, H, I) findes sporadisk *gg* for *g* mellem to vokaler: *Saggen* 154.7.4 164.3.4 *strygge* 234.3.2 (J¹ > *strygge* J²) *ryggende* 107.8.1. Tilsvarende er ikke fundet i mss., jfr. dog *behuggelig* 108.2.1 (T²).

9.5) Både trykkene og T har undertiden enkelt *r* for *rr*, fx *disz være* A (~ *Herre*) 8.1.3. D har *fyrrig* 80.1.8 svarende til *fyrrighed* P III 158, medens A har *Fyrrighed* 5.5.2. Om *Døre ~ støre* T² 108.8.2 jfr. u. J. Om *taellig* se u. J, J.

9.6) Den alm. skrivemåde for *hedde(r)* er både i tryk og mss. *hede(r)*, fx. III 140 ofl. ~ *berede, beder* olgn. 30.7.2 219.7.7 ofl. om *hæde, røde* i T² se ofl. s. 445. F har en enkelt gang *kiøddel* 173.3.2. P har *Brodd* III 174, jfr. *braad ~ traad* (part.) 46.10.3,6.

10) *Hatvokaler.* 10.1) *i; j: y.* Efter vokal dominerer *y* i A-F: *ey, Seyr, Leyer, Høye, Møye, Møgestæter*, men *ej, øj* forekommer dog ikke ganske sjældent (*ophøje ~ fornyje, Vej ~ ey* osv.). I G-I er *ej, øj* næsten gennemført. Derimod har jeg ikke fundet skrivemåden *ei, øi*. Mss. stemmer her med A-F, blot at *ej* her er endnu sjældnere (ofte er det vanskeligt at afgøre, om der står *ey* eller *ej*). I tyske læneord som *Geistlighed* skrives *ei*.